

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novák-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nemškutarija na Koroškem in Štajarskem z nemškim šulvereinom vred.

Govor državnega poslanca dr. Gregorica v drž. zbornici dne 3. maja 1888.

(Po stenografnem zapisniku.)

(Dalje.)

Prošnje so takoj uslišane, to pa tako, da sedaj slovenski kmetje, kder se svoje narodnosti uže zavedajo, vse močno obžalujejo. V svojej preveliki zaupnosti mislijo, da bode slovenščina še zanaprej v soli ostala kot poučni jezik, ker se to samo po sebi razumeva in zdrava pamet zahteva. Toda tukaj so se hudo zmotili. Šolske oblasti so iz domnevnega učnega predmeta (nemščine) kar meni nič tebi nič — napravile poučni jezik. Na ta način izgubili smo več kakor 100 slovenskih šol. (Čujte, čujte, na desni.) Najprvije so slovenščino izpodrinili iz višjih razredov, jo potisnili v nižje, nekaj časa je še trpelo v prvem polletji prvega šolskega leta, a naposled so jo popolnem zapodili iz šole.

Koliko takšne šole za ljudsko omiko premorejo, to je jedini sedanjí slovenski poslanec koroški g. Muri, letos dne 19. januarja v deželnem zboru koroškem izpovedal. Besede so priproste, a tem bolje srca pretresujoče. Prosim dovoljenja, da jih prečitam:

„Slovenski otroci, takšne (ponemčene) šole obiskavajoči, naučijo se tam nemški čitati ali brati, toda malokedaj razumevajo, kaj so čitali. Naučijo se tudi nemški pisati. Vendar to nema nobene vrednosti za nje, ker ne dospejo nikoli do one završenosti v nemškem jeziku, da bi mogli le jeden sami sestavek pravilno nemški zapisati. O drugih predmetih, na pr. o zemljepisji, prirodopisji itd. še niti govorim ne. Kajti samo ob sebi je umevno, da slovenski otrok na deželi ne more toliko v nemščini takoj napredovati, da bi se ovih predmetov s pridom učil v nemškem jeziku. Jako pogosto se tudi zgodi, da pošiljajo v šole, kjer so le slovenski

otroci, učiteljev nemških, ki slovenski nič ne umejo.“

Tako je letos govoril javno jedini deželni poslanec koroških Slovencev. Gospod deželni predsednik plem. Schmidt-Zabjorov čmu je pa odgovoril: „Poučuje se tako, kakor so postavno vprašane občine želele.“

Ta besede so sedaj le deloma resnične, deloma pa neresnične. Resnične so tam, kjer so nemškutariji slovenske kmete pregovorili in otagasili, da so ti narodnemu jeziku v šolah odpovedali se ter še niso izpoznali, kako je to krivo in škodljivo. Tukaj jo res tako, kakor je deželni predsednik izpovedal. Niso pa več resnične njegove besede tam, kjer so slovenski kmetje svoje narodnosti zavedli se, pomoto izpoznali in sedaj poprejšnje svoje slovenske šole tirjajo nazaj. V to svrho dopošiljajo šolskim oblastim številnih prošenj, žalibože dosedaj še zmiraj — zastonj. (Čujte, čujte! na desni), kaj kor je v tej visokej zbornici že večkrat bile povedano. Dostavljam temu le sledeče, kar osvetljuje, kako se šolske oblasti nasproti ovim prošnjam obnašajo. Prav značljivo je. Šolska občina Glineška pri Celovci uložila je prošnjo pri okrajnem šolskem svetu za slovensko šolo. Takoj pokliče predsednik ovega sveta zastopnike šolske občine pred sebe ter jih nagovori: Pogledajte me, tudi jaz sem Slovenec, le nemščini se imam zahvaliti, da sem postal takšen gospod, kakeršen sem, namreč okrajni glavar. (Čujte, čujte! na desni.) Ove besede kar poparijo kmete ter jih toliko prepričajo, da so takoj svoje podpise na prošnji za slovensko šolo — preklicali. Podobno godilo se je prositeljem iz Bilčevasi. Trem šolskim občinam v okolici Rožeškej izdelal je slovenski advokat prošnje za slovenske šole. Redno podpisane odpošljejo se. Kmalu za tem pridrvi predsednik dotičnega okrajnega šolskega sveta, okrajni glavar Prakselmajer, in obdelava prositelje tako dolgo, da naposled prošnjo prekličejo. Nekaterim pa, ki se niso hoteli udati, zakliče oblastno: „Storite,

1) parafiraj obdane
2) gupaj črtilonem

kar hočete, slovenske šole ne dobite nikedar ne“. Iz tega sklepam tako: Kedar slovenski kmetje v svojej nevednosti nekaj zahtevajo, kar nasprotuje državnim osnovnim zakonom, kar se ne ujema s pedagoškimi načeli, kar je tedaj nespametno, zmatrajo to šolske oblasti kot pedagoško modrost, katero treba takoj izvršiti. Kedar pa isti kmetje zapazijo, da so se zmotili, da so nekaj zahtevali, kar je protivno državnim osnovnim zakonom in pedagoškim načelom, in sedaj zahtevajo nekaj pametnega, odbijajo jim njihove prošnje ter jim pravijo: Slovenske šole ne dobite nikedar ne!

Gotovo je, da takšno postopanje zoper Slovence se nikakor ne ujema s hvalisano nemško poštenostjo in pravicoljubjem. Toda na čast pravim, poštenim in pravicoljubnim Nemcem domačim morem reči, da se ti najmanje ukvarjajo kmete slovenske begati in loviti. Prvi so tukaj le priseljeni tujci, nameščeni uradniki, profesorji in učitelji v zvezi s slovenskimi odpadniki. Te baže ljudje imajo dovolj brezozirnosti v sebi napuha in sovražstva do Slovanov, kar jih zmožne dela za najhujše beganje narodov.

V pospeševanje ponemčevanja Slovencev zasveti se nemškutarjem nova misel. Zapazili so namreč, kako imajo Nemci povprek več denarja nego Slovani. Sklenejo torej Slovanom, zlasti Slovincem, narodnost v šoli kar odkupiti. Ta misel bila je res vredna sedanjega denarnega veka, nekoliko izvirna in času zelo primerna. Ravnokar so namreč osnovali „nemški šulverein“. Tako-zvani „fakcijski“ nemški liberalci sklenili so grofa Taaffe-ja in njegovo ministerstvo podreti, naj velja, kar velja. V to svrho posnemajo silnega Bismarcka v Berlinu, ki je neubogljivim konservativcem in liberalcem se zagrozil s socialisti rekoč: Acheronta movebo. Da bi ministra Taaffe-ja vrgli, poženejo fakcijski liberalci barko zoper njega med ljudstvo. „Nemštvo v Avstriji je v nevarnosti“, upijejo na glas, kličejo ju pruske Nemčije pomoči in osnujejo opirajoč se na „Allgemeine deutschen Schulverein“ v Berlinu poseben avstrijski „nemški šulverein“. Prične se ravs in kavs med avstrijskimi narodi, kakeršnega še do te dobe ni bilo.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Krava in nje vsušenje.

(Konec.)

Krotka in prijazna postrežba dé breji kravi posebno dobro in gleda se naj na pravo krmo! Tepsti ali suvati krave ne kaže nikoli prav, izlasti pa še ne v času, ko se bliža čas, da povrže. Presilno je ne smemo goniti in ji tudi dela ne kaže preveč, predolgo nalagati. V voz, k ojesu vpreči take krave ni dobro, saj se lahko

poškoduje ter izvrže. Tudi to ji je nevarno, če se stavi med živino, ki rada bôde ali pa se sili je preveč skozi vrata.

Ogibati se je tudi krme, ki je vlažna, s peskom napolnjena ali skažena, tudi take ji ne dajaj, ki ji dela drisko ali pa jo napenja, na škodo so ji tedaj zmrzel krompir ali tudi scimnjen, istotako taka repa, poparjena trava, repna cima ali zel, kisle tropine itd. Ako ni v tem človek previden, izvrže krava kaj rada, to pa je dvojna škoda, prvič izguba teleta, potem pa se slabi krava, da dolgo ni nič kaj iz nje. Ali tudi to je škoda, če že sicer ne izvrže krava, prenese pa svojo bolezen na tele. Kravi pa se v tem slučaju ne pozna nič, da je bolna.

Tečne hrane pa je kravi v tem času potreba, če je ne dobi, nastane lahko škoda, da se ne popravi več, naj se človek trudi za to, kolikor more. V dobri koži mora biti krava, naj velja, kar rado. Čem močnejša je krava, predno povrže, tem več daje, kedar povrže, mleka. Za to krmo torej ni treba si biti v strahu, da se ne poplača pozneje. Vendar pa je tudi v tem meja, čez katero se ne sme seči. Ako se namreč predobro krmi, lahko dobi krava, kedar povrže, mlečno mrzlico. Bolja, ko je krava, prej se je ta bolezen loti.

Nekaj časa, predno povrže krava, začne ji vime rasti, nekaj dni poprej pa se kaže že tudi mleko pri kravi in celo pri telici, ki je na prvo breja. V tem času je treba paziti na vime, semtertje se potegne za cecke. Ako je v vseh cečkih enako mleko, tedaj je dobro in ni treba druga, kakor gledati, da si kravče ne prehladi vime. Kedar pa najde človek, da so v cečkih gruče ter se dajo le po časi, kakor po nitih spraviti iz ceckov, tedaj kaže slabo za mleko in ne pomaga nič druga, kakor da se kravče večkrat molze in tako odpravijo gruče iz ceckov.

V zadnjih dneh, predno povrže krava, naraste vime precej in je sila občutljiva krava na cečkih. Če trpi to par dni, bode dobro, ako se izprazni vime po dve ali trikrat na den. Ako se je bati mlečne mrzlice, naj se dela na to, da dobi krava prej ko prej mleka. Ker izgubi krava na teži, če je premočna, predno povrže, toliko se lahko računi na to, da ne bode mrzlice. Največkrat pa že pritisne mleko v vime še le tisti den, ko povrže krava, s tako silo, da se mora vime izprazniti. Redko bode tedaj treba molzti kravo delj časa, predno povrže. To je le izjema.

Vrabelj pa grah.

Kakor je znano, prihaja vrabelj rad na polje, kedar se obseje, posebno pa dela škodo na vrtu. Salatino seme pa grah, kedar pride izpod zemlje, ljubita pa mu kaj izvrstno. Strahovi, kakor se po navadi stavijo, niso dalje

časa vrablju strahovi, kmalu se jih navadi in on gre torej hrabro na gredo ter si poišče kaj za malico. Grah priluka izpod zemlje, pa prinese seboj še tudi kalni peresi, ki ste sedaj mehki in za to ste kaj po godu vrablju. On prihaja tedaj dan na dan ter pozoblje ves mladi grah.

V tem ni druge pomoči, kakor da sadimo grah globlje, kacic 10 cm. v zemljo. To še ne stori ničesar grahu, na robe oni peresi pusti že v zemlji in grah, to je njegova zel, prikaže se sama na vrhu in njej ne more vrabelj ničesar. Grah lahko lepo raste in dozori, da ga potlej lahko shrani gospodinja v lajti, ne pa poprej že vrabelj v svojem želodeci.

Sejmovi. Dne 25. maja v Dobji, v Ivniku, v Ormoži, v Gradci, v Beračah, v Rogateci, v Slivnici pri Mariboru, pri sv. Vrbanu v slov. gor., in v Vitanji. Dne 26. maja v Jarenini. Dne 28. maja v Rušah, pri Novi cerkvi. Dne 29. maja v Reichenburgu. Dne 31. maja v Loki, v Rečici. Dne 1. junija v Vojniku in dne 2. junija na Ptujski gori.

Dopisi.

Od Ščavnice. (Strossmayerjevo pismo.) Tudi naša občina je vzprejela škofa Strossmayerja za častnega občana in sicer ob zlati meši. Odgovor biskupov pa je ta-le: „Slavnoj občini Šavnici, koja me je prigodom zlatne moje mise častnim svojim občanom imenovati izvolila, izporočujem oviem najtopleju svoju hvalu. Bog dragi slavnu občinu Šavnico blagoslovio a sve vriedne njene obćinare — častitu braću našu Slovence — svakim dobrom obilno blagoslovio! Ja se ponosim onim odlikovanjem, koje mi je ovoj put malne sva Slovenija izkazala; ja se ponosim tim, jer vidim, da se braća Slovenci i Hrvati ljube, — jer vidim, da i tamo izza Mure brat Slovenac jošte živi, svoj jezik čuva i za svojo braću obznaje. Ne bojmo se, nećemo propasti; jer dragi Bog ne nedopušta, da narodi, koji njega ljube i koji baštimu svojih djedova svojim životom brane, propadnu. Takovi narodi prije ali kašnje slave svoj uzkrš. Još jednom: liepa hvala slavnoj občini Šavničkoj i Bog ju blagoslovio! Sa bratskom ljubavju: Strossmarjev, biskup“. Te časti se pač veselimo, hvala onemu Anovčanu, ki nam je to pripomogel, t. j., ki nas je na to opozoril. Mil. gosp. Strossmayerju pa želimo, da bi še mnogo let veselili svoje zlatomešniške časti! Slava in živeli!

Iz Brnce. (Zahvala in prošnja.) Na prošnjo v raznih slov. časopisih objavljeno so knjižnici, katero si je ustanovila „podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“ z namenom, podajati podružničanom in mladini

slovenski primerne poučnega in zabavnega berila, blagovolili darovati: Blag. gospa Magdič iz Ormuža po č. g. Greg. Einspielerju nad 100 različnih jako lepih in koristnih knjig, slavno vodstvo „družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani 42 različnih knjig v več iztisih vkup 64 zvezkov, slavni odbor „Matice Slovenske“ v Ljubljani 7 različnih knjig v več iztisih vkup 36 zvezkov, bl. gosp. Fran Pihač, trgovec v Beljaku 18 različnih knjig in blag. g. Lip. Haderlap, pisatelj v Celovcu, 5 snopičev svojih „koroških bukvic“. Nadalje sta z namenom, da se omenjeni knjižnici omislijo primerne knjige, blagovolila darovati: blag. gosp. Simon Rutar, c. kr. profesor in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Spletu, 10 gld. in č. gosp. Janko Tikvič, kaplan v Wundschuchu, 1 gld. Za vse te preblage darove izrekata podpisana najprisrčnejšo in najtoplejšo zahvalo; ob jednem pa si dovoljujeta prositi še druge slovenske rodoljube, naj blagovolijo to domoljubno in koristno podvzetje s primernimi darovi podpirati.*)

Matija Wutti, kmet in načelnik, podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico.

Valentin Kraut, župnik brnški in tačasni knjižničar.

Z Zavrhja pri Dobrni. Naša okolica je učenemu svetu dobro znana, saj imenito gospodje profesorji, ki po visokih šolah razlagajo prirodoznanstvo, večkrat prihajajo k nam ter brskajo po tukajšnjem hribu, iskajoč takozvane petrefakte, t. j. okamenele rastline. Kaj slabega bi o tem kraji še domačini ne znali povedati. Zavoljo tega se lahko umeva, da človeka boli, ker se je tukaj zgodilo nekaj, kar bi se v obče nikjer ne smelo pripetiti. Bilo je to lani enkrat, da je neka tatinska taca vlomila v tri viničarske sobe; v dveh ni bilo kaj za nepoklicanega gosta, pač pa v tretji. Tukaj so dolgi prsti takrat skrivaj in brez plačila kupili oblačila v vrednosti 15 fl. in vzeli še 30 fl. gotovine. Letos je ptiček menda hotel obhajati obletnico. Dne 28. aprila je namreč vlomil v isto znano mu hišo ter itak vbogemu revežu odnesel zopet vso okoli 20 gld. vredno obleko, kar si je je bil znovič oskrbel. Toda v čast okolici, sploh razsežnej občini in še posebič fari, bodi povedano, da domačih lopovov nimamo. Na pr. minole jeseni je v nekeje drevesnici zmanjkalo nekoliko drevesec, te so pozneje našli daleč od tod, nekje na Pohorju. Upamo, da bodo tudi še ne vjete ptici-roparici prišli na sled in jej peroti primerno pristigili. Kar se pa vzlasti tiče denarja, veljaj sledeča opombica: Dandanes nikjer ni daleč do pošte, a na vsakej pošti nahaja se hranilnica ali kakor še nekateri pravijo „šparkasa“. Kdor ima

*) Darovi naj se blagovolijo pošiljati z naslovom: Gosp. Valentin Kraut, župnik na Brnci (Fürnitz b. Villach),

opraviti z denarjem, naj ga varuje doma le toliko, kolikor ga ravno za silo potrebuje tako rekoč od danes do jutri, vse ostalo naj izroči poštnej hranilnici. Recimo: od Zavrha do pošte je le pol ure hoda. Tukajšnji okoličan torej ves denar, ki ga prisluži, lahko sproti nosi v hranilnico in isto tako sproti izvzema, kadar ga potrebuje. Vlagati in izvzemati pa more sleherni dan ne samo na domačej pošti, ampak na vsakej pošti, kjerkoli v cesarstvu; v ta namen je pač treba le to, da ima pri sebi vložno knjižico, ki jo je vložnik dobil brezplačno pri prvokratnem vlaganju ali shranjevanju svojega denarja. Če zgubiš poštno-hranilnično knjižico, boš dobil novo; ako pa peneze posejaš, mogoče, da nikdar ne zveš, kje cvetejo. Bukvice so tako močno zavarovane, da denarja ne dobi živa duša drugi, kakor jedino le lastnik sam, a vsaki nepoštenjak se s ptujo knjižico v roki izdaja pravici v roke. Sicer pa gledé poštenosti bi v obziru na domače sosede tudi mi, ko bi bila šega, menda še smeli posnemati nekdanje Slovence, o katerih se v zgodovini bere, da z domi odhajajoč niso zapirali dveri za seboj, ker so na mizo bili pripravljali jedila navlašč za gosta, ako bi se morda oglasil pri njih in bi ne bilo nikogar doma.

S Ptuja. (Dijaška kuhinja.) Dijaška kuhinja v samostanu č. gg. oo. minoritov na Ptuji je meseca aprila t. l. 610 obedov v vrednosti 91 gld. 50 kr. ubogim dijakom podarila. V letošnjem šolskem letu začeni s 17. septembrom p. l. je uže 4229 kosilec podarila, potrošila pa 634 gld. 35 kr. Z nova so v blagi namen nastopni p. n. častiti dobrotniki, oziroma sl. zastopstva darovati blagovolili: a) vnanji: č. g. Meško Jakob, župnik pri sv. Lovrenci v sl. gor. 5 gl.; preč. g. dr. Gregorec Lavoslav, kanonik in drž. poslanec, 5 gl.; sl. dekanjski urad v Gornjem gradu 3 gl.; č. g. Tikvič Ivan, kaplan v Wundsehuchu, 2 gl.; b) Ptujski: preč. g. Modrinjak Matija, prošt, 5 gl.; g. dr. Ploj Jakob, odvetnik, 4 gl. 65 kr.; g. dr. Jurtela Fran, odvetnik, 10 gl.; g. Klobučar Anton, c. kr. sod. pristav, 2 gl. 25 kr.; g. Kunstek Luka, prof., 2. gl.; g. Cilenšek Martin, prof., 1 gl. 20 kr.; č. g. Hirti Fran, benef., 1 gl. 5 kr.; č. g. Majcen Ferdo, veroučitelj, 1 gl. 5 kr.; č. g. Črnko Marka, vikar, 1 gl. 5 kr.; č. g. Šalamon Fran, mest. kaplan, 1 gl. 5 kr.; g. Spindler Anton, c. kr. kanclist, 1 gl.; „Posojilnica Ptujška“ 25 gl. Vsem blagim dobrotnikom in iskrenim ljubiteljem učeče se mladine pristrčna zahvala in stoterni: „Bog plati!“ Nadaljne milodare vsprejema č. g. o. B. Hrtiš, gvardijan in župnik na Ptujem.

Iz Branoslavec. (Krajni šolski svet.) Krajni šolski svet v Cezanjevcih je sestavljen ter je taistemu izšel kot predsednik g. Martin Kšela, posestnik v Cezanjevcih. Upamo ter pri-

čaknjemo od njega, da bode za dobro naše narodne šole kot značajan mož in pošten narodnjak deloval tako, kakor je to storil dosedanji predsednik g. Jožef Šijanec, ki si je veliko zaslug za našo šolo pridobil in pri vsaki priložnosti branil pravice naše narodne šole, to mu na čast tukaj bodi izrečeno. P.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V drugem tednu meseca junija snidete se delegaciji, tokrat v Pešti. Kolikor se sluti, bode jima dovoliti večjo svoto za vtrjenje trdnjav ob vzhodnih mejah. — Drž. zbor razpravlja proračun pravosodnega ministerstva. Kakor je znano, vodi le-to minister baron Pražak in bode torej skorej gotovo hudih prask. Dr. Foregger in enake vrste poslanci dobé tukaj ugodno priliko prijeti ga za to, da brani pravice slov. ljudstev. Izmed slov. poslancev govori dr. Frjančič, pa še more biti kateri drug, če bode treba. — Na Dunaji je bila une dni dolga obravnava zoper nekaj carinskih uradnikov, ki so pomagali nekemu trgovcu, judu, ogoljufovati državo pri carini na svilo. Vsi so dobili sedaj od 6 do 12 mesecev ječe. Škoda je državi za 20.000 gld. — V Gradci si napravi dne 3. junija razna gospoda, ki je denarna, cvetlični korso, t. j. vozili se bodo na vozih polnih cvetlic po mestu, potem pa bode razstava raznih cvetlic v „obrtijski dvorani“. To veselje je nedolžno, denarja pa spravi precej v roke — vrtnarjem. — Koroški nemškutarji kujejo po slov. občinah zahvale posl. Ghonu, češ, da so koroški Slovenci čisto zadovoljni z ljudskimi šolami, kakor so sedaj. Njim je torej prav, če so trdi Nemci za učitelje slov. otrokom, Tu in tam se jim ujame kak obč. zastop za tako zahvalo, na hvalo koroškim zastopom pa moramo reči, da le redko. — Na Tirolskem se je unel pri vasi Jenbach gozd na binkoštno nedeljo in sta bila grad Tratzenberg in vas Jenbach v hudi nevarnosti, da jih ne vniči grozni požar. Sedaj pa že nevarnosti menda ni več za njiju, a škode je sila veliko. — V Ljubljani je bilo o binkošti 1956 birmancev, kumice so imele tudi letos lepe peče na glavah. Bila je te dni Ljubljana v resnici bela. — Osepnice še po Kranjskem ni konec in izostaja še vedno za voljo njih kje kak sejem, tako ne bode dne 25. t. m. sejma v Mengši. — V Postojno se je o binkošti kacih 700 tujcev pripeljalo iz Dunaja, Gradca itd. — V Gorici je vsled zadnjih volitev mestni zastop v rokah „zmerne stranke“, Italijani pa so še zmerom v večini. — V Trstu so imeli nemški in italijanski delalci neko zborovanje; bila pa je v njem taka zmešnjava, da še niso vedeli, zakaj da so se prav zbrali. Najbolj smešno pa je bilo, ko

je nekdo predlagal, naj bi mesto nedelje bil kak drug den v tednu počitek. To je pač hudo znamenje, taki ljudje so izgubili ves verski čut, gorje državi, če bode taci še več. Slov. delalcev pa pri tem zborovanji ni bilo. — Iz Dalmacije se preseljuje ljudi na Grško, toda zadene tam le redko kateri na srečo, večina pomrje žalostno pod zemljo, v rudninskih prekopih. — V Hercegovino je vdrlo 15 črnogorskih roparjev, toda žandarji so jim prišli k malu na sled in so njih vodjo, M. Iljiča in njegovega brata vstrelili. Na to so se roparji razkropili. — Nadzornik c. kr. pehote, cesarjevič Rudolf pride dne 10. junija v Zagreb. — Hrv. vlada pripravlja nov volilni red; vsled njega bode manj poslancev, pravica voliti raztegne pa se na manj premožno ljudstvo. To bi bilo sicer dobro, toda to ljudstvo, ki dobi poslej volilno pravico, ni še godno in bode le vladi na voljo. — Madjari čejo svoje može imeti tudi v vrsti poslanikov v tujih državah in to je, menimo, da krivo, da še ni veleposlanika v Londonu. Brž ko ne tišče Madjari kakega izmed svojih mož na to imenitno mesto. Doslej je bil ondi Karolyi.

Vnanje države. Okrožnica sv. Očeta do škofov v Braziliji izraža njih veselje, da je srečno sedaj konec sužništva v tem velikem cesarstvu. — V Bologni je razstava v spomin 800letnice, kar obstoji ondi vseučilišče. K razstavi ste prišla kralj in kraljica, sedaj prvo-krat, odkar je zedinjena Italija pod žezlom savojske kraljeve rodovine. Bologna pa je sicer gnjezd republikancev in socialistov, tedaj ni prijazna kralju. — Crispi pripravlja nov kazenski zakonik, a boji se, da ga drž. zbor ne vzprejme. Pravi se, da je celo poslanecem, ki so sicer do grla liberalci, preveč zoper katol. cerkev. — General Boulanger se že nosi, kakor da je francoski cesar, kajti ima v svoji palači že ministre, t. j. može, ki pazijo vsak po svoji strani na ministre republike ter mu poročajo o njih delovanji. Tako dobi mož vglad v to delovanje in tega porabi v svojem času gotovo za to, da jih vrže z ministerskih stolov in prekopicne prej ali slej tudi republiko. Bog zna, mu li obvelja vse, kakor si napeljuje. — Angliji ni po volji, da si trdi portugalski kralj vse pravice do trgovine v notranji Afriki. Sedaj mu odreka to pravico, toda kralj se menda ne ozira preveč na nje sebične želje. — Irski poslanci so nekam nevoljni na papežovo pismo, v katerem se obsojuje umor in v obče sila, če se tudi izgaja to le za to, naj si pridobi irsko ljudstvo pravice svoje. Irski škofje pa so izrekli sv. Očetu za to pismo svojo zahvalo in torej je gotovo, da irski možje ne umejo pisma prav. — V Belgiji niso liberalci edini v nobeni reči, samo v boji zoper katol. cerkev so volje podati si roke. Taki so pač vsi libe-

ralci. — V Nemčiji je zopet hoj? Francoska gosposka je necega židóvskega mladeniča pogнала nazaj na nemška tla. češ, da ni za-nj dela na francoski zemlji; sedaj pa bi še Nemci radi francoskih delalcev pogнали nazaj, ali kako? Nič jih ni v Nemčiji. — Rusija sili čedalje globlje v srednjo Azijo, to ni Angliji po volji, ali tam ji ne more nič kaj do kože. — Bolgarski knez, princ Ferdinand, se je vrnil s svojega potovanja v Sofijo in se hvali, da ga je na celi poti ljudstvo lepo vzprejemalo. Major Popov dobil je 4 leta ječe, ker je goljufoval vojaško kaso. — Srbski kralj Milan izgubiva vedno bolj ljubezen ljudstva, to pa naj bolj za to, ker ne mara — kraljice. Na Dunaji so ju une dni spravljali a niso še ju spravili do cela. — Turčija ne privoli, da odstopi armenski patrijarh, Vehabedian, da-si le ta sam prosi za to. Tudi z Grčijo se še ni sporazumela, vendar pa ni ta razpor kaj posebno nevaren. V petek odpre se železnica, ki veže Dunaj s Solunom ob Črnem morji. — Don Pedro, cesar v Braziliji vrne se v nekaterih dneh domov iz Italije. Doma ga čaka že vesela novica, da se mu je želja izpolnila: v celem cesarstvu ne najde več sužnja.

Za poduk in kratek čas.

Zlatomešnik sv. oče Leon XIII. in slov. rimski romarji.

(Dalje.)

2. Tudi naš slovenski narod je bolj vbog in boren kakor bogat, in zato nas naši sosedi radi prezirajo in se nad nas povzdigujejo. Naš slovenski dom ni velika palača, ampak je bolj podoben majhni hišici.

Toda eno srečo ima slov. narod, to srečo namreč, da je vseskozi katolišk narod; kar nas je, smo vsi otroci sv. matere katoliške cerkve. Malo narodov na svetu je tako srečnih, lahko jih na prste prešteješ. In eno čast ima slovensko ljudstvo, da ga imenujejo pobožno slovensko ljudstvo. Dasi tedaj ni obširna naša domovina, je vendar preimenitna, ker je v njej zakopan zaklad sv. vere, in dasiravno je boren naš narod, pa je presrečen, zakaj „srečno ljudstvo, čegar Bog je Gospod, ljudstvo, katerega si je Bog v delež izvolil“. Kakor je ta sv. hišica borna, pa je častitljiva, ker je Sin božji v njej prebival, tako je imeniten naš narod, dokler smo božje ljudstvo.

Če pogledamo sv. hišico, zapazimo tu in tam že golo steno, in na mestih se zid že tudi ruši. Moram povedati in ne smem zamolčati, da se vidijo tudi na našem slov. domu semtertje razpokline. Zlasti dve razpoklini naj omenim, ki ste na kvar lepemu licu slovenskega doma.

Prva razpoklina, ki se kaže na naši hiši, je kakih dvajsti tisuč prekmurskih Slovencev na ogerski strani, katerim so svoje dni vsilili luteransko vero. O Marija, mi molimo danes za vse Slovence, da si jim mila, a vendar te posebno prosimo za tote nesrečne naše brate, da jim pri tvojem božjem Sinu milost izprosiš, da jim na skorem zasije luč sv. vere. Toda ta razpoklina ravno nevarna ni, dasi naše oči jako boli, večja nevarnost našemu domu od druge strani preti.

Drugo razpoklino v našem domu povzročujejo naši liberalni Slovenci. Časih je ta razpoklina že prav nevarno zazijala. Naši liberalci so tem nevarnejši, ker trdijo, da so sicer tudi dobri kristjani, dokler vendar krščanske dolžnosti zanemarjajo in marsikaj počenjajo, kar pobožno slovensko ljudstvo pohujšati in med nami razpor zatoriti zamore. O Marija, mogočna Devica, izprosi našemu milemu narodu milost, da se nad njim izpolni beseda preroka: „Jaz bom spet zazidal razpokline njegovih zidov“. Suknja Jezusova, katero si mu ti, o Mati, stkala, je bila scela — brez šiva, in nikdo, niti njegovi sovražniki, se niso upali je razdirati. Hudobna roka bi vsakako tudi bila, ki bi se upala edinost katoliškega našega naroda razmikati. Da bi vendar dobili Duha zastopnosti: „da pravični iz vere živi“ in ne iz narodnosti, in da vera narodnosti ne kali, ampak na pravega katoličana se kakor Bog, tako tudi dom in cesar slobodno zaneseta. Vsa narodnost pa, ki ne stoji na trdni podlagi verskega prepričanja, je omahljiva in sebična, mi nič za njo ne damo!

Če bode naš narod zopet vseskozi veren in pobožen, in ako bode vsak Slovenec ne samo sin matere Slave, ampak tudi otrok božji, o potem bode tudi Marija rada med nami doma, potem bi se precej z nami vrnila. O Marija, pridi vendar k nam nazaj na našo slovensko stran! O ko bi Ti vedela, koliko tvojih pesni se po naši slovenski domovini razlega, koliko rožnih vencev ti naši Slovenci vsak dan zvežejo, kako se tvoje podobe in tvoji altarji kinčajo, kako so pri nas goste tvoje cerkve in zlasti romarske tvoje cerkve čestokrat natlačene vernega slov. ljudstva, gotovo bi k nam nazaj prišla. O pridi vendar, mi ne bomo tvojega božjega Sina in tebe več žalili!

Čudna reč! „Sveta hišica“ je v Nazaretu stala kraj morja Genezaret. V Tersatu je gledala doli na morje, in tudi tukaj iz Lorete vidimo široko morje. Kaj le to pomeni?

„Velika, kakor morje je tvoja žalost“. Morje nas svari, naj bi več ne grešili, in Marije Matere več ne žalostili, ker je že itak velika kakor morje žalost njena. Mi slovenski romarji ti obljubimo, da te odslej ne bomo več žalili — tedaj pa le pridi zopet k nam. Amen.

V Loreti me je vedno čarala misel, da

bode „sveta hišica“ skorej k nam nazaj prišla. Kar pač srce poželuje, človek rad veruje.

Smešnica 21. Vojake so dobili v vas in tedaj pride čez nekaj dni višji častnik, povpraševati, kako da bi se kaj nesli. „Mati“, vpraša neko gospodinjo, „imate-li tudi vojakov pri hiši?“ — „Imamo“, odvrne ženka, „celih šestero imamo.“ — „Kako, ste-li zadovoljni z njimi?“ „Sem, vsi so prav pridni, samo malo preotročji.“ — „Preotročji?“ čudi se častnik, „kako menite to, mati?“ „E no“, skašlje se ženka, „kar jim pride pod roke, vse čerjo imeti in česar jim človek ne da, to pa si vzamejo kar sami, sicer pa so pridni.“

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Njih veličanstvo, svitli cesar so podarili 100 gld. za šolo pri sv. Vidu na Planini.

(Sv. birma.) Na binkoštno nedeljo so Njih ekscelencija mil. knezoškof 618 otrokom iz Maribora in okolice podelili zakrament sv. birme.

(Drž. zbor.) V sredo, dne 23. maja sta v drž. zboru na Dunaji govorila gg. dr. Frjančič in Gregorec. Oba sta se krepko potegnili za pravice slov. jezika v zemljiščnih knjigah.

(Imenovanje.) Vlč. g. Franjo Danko, c. kr. vojaški kapelan in č. konsist. svetovalec dobrovniške škofije, sedaj v Mariboru, je imenovan za c. kr. vojaškega kaplana 1. vrste.

(Izjava.) V zadnji številki smo prinesli izjavo našega g. odgov. urednika ter v njej izrekli, da nismo v dopisu iz Celja v 1. številki tega leta nikogar hoteli žaliti. To je gola resnica in smo torej to izjavo lahko deli v „Slov. Gosp.“, to pa na izrečno željo gosp. dr. Edv. Glantschnigga, ki je zastopal tožnike, t. j. volilne može, čijih imena so stala v onem dopisu. G. dopisnik, vsaj kolikor mi sodimo, ni imel drugega namena, kakor slov. volilcem povedati, da možje, ki ne gredó volit, ako so izvoljeni za to, niso taki, da jih še voli kedaj slov. ljudstvo za volilne može, v ostalem pa so lahko še popolnem vredni poštenja.

(Občni zbor.) Šmarsko-Slatinska podružnica sv. Cirila in Metoda ima v nedeljo, dne 27. maja svoj občni zbor, h kateremu vabi vse ude in prijatelje.

Odbor.

(Nova pošta.) Pri sv. Benediktu v slov. goricah odpre se dne 1. junija c. kr. pošta. Zvezo ima s pošto pri sv. Trojici in je ob enem nabiralnica c. kr. poštnih hranilnice.

(Sv. misijon.) V ponedeljek, dne 27. maja, začne se pri Novi Štifti blizu Gornjega grada sv. misijon, traja pa do dne 3. junija. Oo. jezuitje iz Št. Andraža v lav. dolini bodo ga vodili.

(Bralno društvo.) V Braslovčah se je dne 13. t. m. ustanovilo bralno društvo. Predsednik mu je g. Fr. Prislan, njegov namestnik pa g. Fr. Korun. Mi želimo od svoje strani društvu veseli napredek in nič ne dvomimo, da ga mlado društvo tudi doseže, saj je odbor v rokah vrlih, zanesljivih mož.

(Cepljenje.) Pri sv. Ani blizu Cmureka so imeli na binkoštno nedeljo ne sv. birmo. pač pa cepljenje koz. Razsvitljen g. doktor iz Cmureka ni vdobil za to časa, binkoštna nedelja pa se mu je za to kaj prilegla. Ljudje pa so, se ve, da sila godrnjali. To godrnjanje je bilo pač premalo, tu je kazalo se pritožiti v pravem času zoper tako oskrunjenje nedelje.

(Koroške bukvice.) G. Fil. Haderlap, sedaj urednik vrlega „Mira“ v Celovci, izdaja še naprej „Koroške bukvice“, sedaj jih je izšel že 7. in 8. zvezček. V Postojni pa je prišla nova izdaja „Postojnske jame“ na svitlo. Le onim je cena 10 kr., tej pa 25 kr.

(Rana smrt.) G. Armin Pečovnik, bogoslovec IV. leta v Mariboru, je v petek, dne 18. maja umrl pri svojem očetu v Št. Lenartu v slov. goricah. Ranjci je bil jako nadarjen, pri tem pa ponižen in vseskozi izvrsten mladenič. Naj počiva v miru!

(Izlet.) Društvo „Triglav“ je prišlo v ponedeljek v jutru iz Gradca, kacih 70 čvrstih slov., hrv., českkih in bolgarskih mladeničev, v Maribor ter so po zajutreku v slov. čitalnici se odpeljali k sv. Lovrencu na kor. žel. Kakor se čuje, obnesel se jim je ta izlet vseskozi po volji in so se v torek zvečer zopet čez Maribor odpeljali v Gradec, nadaljevat svoje nauke.

(Tatje.) V noči, dne 22. t. m. so ulomili tatje v pisarno g. dr. Fr. Radaja, c. kr. notarja v Mariboru. Pisarna je v Tegetthofovih ulicah, torej na najživšem kraju, a vzdignili so križ iz okna ter premetali pisma in kacih 200 goldinarjev odnesli, ne da bi jih bil kdo videl. Kako je bilo to mogoče, zdi se človeku neverjetno. Kje je bila pač straža?

(Požar.) V ponedeljek, dne 21. maja, enelo se je pri Val. Turku, posestniku pri sv. Marijeti na Dr. polji, blizu 11ih dopoludne in je ogenj vpepelil 10 posestnikom hiše in gospodarska poslopja.

Listić uredništva. G. Fr. R. pri sv. B.: Prosimo nadaljevanja. — G. S. K. v Z.: Vas je že volja, toda nam je manjka. — G. K. Fr. pri C.: Premalo zanimivo, kaj druga! — G. J. Q. v S.: Vaše hlače so še prekratke. — G. L. V. na G.: Dajte nam roko, da je resnica, potem radi sicer pa pojde v kožo. — G. M. O. v O.: Čemu ste tako hudi? — G. V. V.: Pride v „C. P.“

Loterijne številke:

V Lincu 19. maja 1888: 77, 55, 4, 80, 71
V Trstu „ „ 80, 46, 71, 69, 39

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem, kateri so v tako obilem številu spremili našega preljubljenega očeta, oziroma tasta, gospoda

Franc-a Ksav. Ferk-a,

zdravnika in posestnika

pri sv. Barbari v Slovenskih goricah, k zadnjemu preitku, izrekajo najtoplejšo zahvalo

Žalujoči zaostali.

Javna zahvala.

Dne 2. maja t. l. začelo je v občini Podovi okraj Mariborski goreti. Vsled hudega vetra je tudi nam podpisanim ogenj vse uničil.

Bili smo zavarovani pri zavarovalnici „Dunajsko zavarovalno društvo“, katero je škodo takoj dobro vcenilo in nam danes poplačalo po svojem glavnem zastopniku, gosp. Karolu Brezniku v Mariboru, Tegetthoffova ulica št. 32.

Primorani smo, da slavni dunajski zavarovalni družbi in tudi č. glavnemu zastopniku, g. Karolu Brezniku izrekamo svojo najprišrčnejšo zahvalo in priporočamo omenjeno zavarovalno družbo vsakemu, kateri si hoče dobro svoja poslopja zavarovati.

Simon Ogrizek, Štefan Zafošnik, Štefan Lah, Štefan Pauman, Fr. Gassenburger, Joh. Peitler, Marija Lašič, posestniki.

Potrdi se od občinskega urada v Podovi, dne 23. majnika 1888.

Anton Mlakar, obč. predstojnik.

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju „pri Angelu“
v **Ljubljani**.

Vaša želodčeva esenca, kojo sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprenehline slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučeče trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnosti obetala; vse drugo zavživanje lečil bil je zaman in edino le Vašej neprecenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja za-njo najsrčnejše udan in hvaležen.

Na Dunaji 1887.

Spiridijon Pokrajac,
prof. kandidat.

Organist in mežnar

oženjen, 31 let star, bivši vojaški bandist, učenec najboljših učiteljev, zmožen treh jezikov v besedi in pisavi, želi primerno službo takoj ali na skorem nastopiti. Blagovoljne ponudbe prejema č. g. Franc Geč, kaplan v Ormoži. 2-3

Glasovir, popolnoma dober, je naj pri podpisnem osebno ali pismeno oglasi.

Simon Saga,
2-3 organist na Muti (Hohenmauthen)

Hišne orglje,

katere bi tudi za kako malo družnico veljale, v okusni omari, s štirimi registri, so na prodaj. Več se izve pri J. Sprachman pri sv. Mihelji nad Mozirjem. 1-3

Vilibald Weber,

uradno pooblaščen in zaprisežen civilni zemljemerec, inženier za vzboljšanje zemlje in za pogozdovanje itd.

v Mariboru, Bürgerstrasse št. 42,

opravlja vse premerbe, razmejitve in izločitve posesti postavno-veljavno, sestavlja vse načrte in pisma, katerih je za to treba, za manj premožne še tudi pod ceno vsled uredbe c. kr. namestnije v Gradci z dne 12. febr. 1862 št. 2613, istotako napeljuje ali pa odpeljuje vodo z zemljišča, za tem izvršuje tudi stavbe na travnikih, iz domoljubja brez vsega plačila za samo povrnitev lastnih stroškov, na dalje napravlja gozdne naprave, cenitve in pregledovanje zemljišč. — To blagovoli p. n. občinstvo vzeti na znanje. 1-3

Radenska slatina je edina mineralna voda na svetu, katera ima toliko litija v sebi, zato se rabi posebno proti protinu, žolčji in mehurji bolezni. Vsled obilja ogljikove kisline in natra se priporoča tudi pri želodčni bolezni, hemoroidah in nahodih. Radenske železne kopelji za blednico in ženske bolezni, itd.

Radenci kopališče.

Poskušnje dra. Garrod, Biswanger itd. so dokazale, da je ogljiko-kisliti litij, najboljšo sredstvo pri boleznih, ki izvirajo v preobitni vsebini kisline. Iz tega se razvija veliki vseh tega zdravila.

Prospekti brezplačno in franko v kopališči Radenskem na Štajarskem. 1-26

Zaloga v vseh večih specer. prodajalnicah in gostilnicah.

Št. 75.

Učiteljske službe.

Z začetkom prihodnjega polletja v tri-razredni razširjeni ljudski šoli pri Mali Nedelji odda se učiteljska služba začasno in na dvorazrednici v Cezanjevcih podučiteljska stalno ali začasno s 1. novembrom 1888 z dohodki 4. plačilnega reda.

Nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje do 15. junija t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,
dne 8. maja 1888.

2-2

Predsednik Nevin, m. p.

Prodajalnica z mešanim blagom

v trgu Ptujška gora, ki je velika božja pot, celo vravnana brez blaga se dav najem za več let. Več pové Anton Sichel v Spodnji Polskavi via Pragerhof, 2-3

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je založila in natisnila naslednje knjižice:

Svete pesmi za solarje.

Eden iztis vezan velja 10 kr.

Zbirka narodnih pesmi.

Eden iztis vezan velja 10 kr.

Angeljska služba božja,

počuk za strežnike ali ministrante.

Eden iztis vezan velja 5 kr.

Kdor 50 iztisov kupi, dobi 20 % nadavka. Posamezni iztisi po pošti 2 kr. več.

2-10

ZBIRKA

DOMAČIH ZDRAVIL,

kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil Dragotin Hribar.

Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Kor.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobiti je v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani, Gosposke ulice št. 12.

Stane 40 kr., po pošti 45 kr.